

Vi talar
om...

...**stora blodmasken** med Eva Tydén, forskare vid SLU som gjort en studie om denna parasit.

"Det finns inga nya maskmedel att använda"

Stora blodmasken är den parasit som kan göra mest skada i hästen. Samtidigt visar en nypublicerad studie att stor blodmask blir allt vanligare på svenska hästgårdar.

TEXT: SANDRA NORDIN JOHANSSON

Stora blodmasken har ökat markant bland de svenska hästarna. Studier från SLU och SVA visar att förekomsten är större än på många år. 1997 fanns stora blodmasken på 15 procent av hästgårdarna, 2019 fanns den på 61 procent av gårdarna.

Varför har stora blodmasken ökat?

Eftersom flera av hästens parasiter har utvecklat resistens måste avmaskningsmedel användas mer restriktivt för att fortsätta vara verksamma. Sedan 2007 rekommenderas selektiv avmaskning, det innebär att man tar träckprov på alla hästar men endast de individer som har en viss mängd parasitägg eller har förekomst av stora blodmasken avmaskas. En teori kring varför stora blodmasken har ökat är att många har avmaskat enbart utifrån resultat av äggräkning, utan odling av stor blodmask. De hästar som haft låga värden av parasitägg har inte avmaskats fast man inte vetat om hästen varit infekterad med stor blodmask eller inte.

Vad medför stora blodmasken för risker för hästen?

Stora blodmasken betraktas som hästens mest skadliga parasit. Under flera månader befinner sig larvstadier i tarmens större blodkär, främre krösroten, vilket kan leda till ökad risk för inflammation och blodproppar. Dessa blodproppar kan lossna och orsaka blockeringar längre ner i kärlen, vilket leder till infarkter i tarmsegment, som dör på grund av syrebristen som uppstår. Via den döda tarmen

kan bakterier läcka ut till bukhålan och orsaka bukhinneinflammation.

Finns det hästar som är extra mottagliga för den här typen av parasit?

Generellt sett är unga och gamla individer känsligare för parasitinfektioner. I vår studie såg vi inget samband mellan ålder på hästen och infektion av stora blodmasken.

Vad kan man som hästägare göra för att förhindra förekomst av stora blodmasken?

Regelbundet träckprov vår och höst där analys för stor blodmask alltid inkluderas på våren (april-maj). För att undvika att få in smitta på din gård bör du avmaska nya hästar med makrocycliska laktoner gärna i kombination med prazikvantel innan de släpps ut i beteshagarna.

God beteshygien och planering är viktigt. Det är också viktigt att betet är dimensionerat för antalet hästar som går där, så hästarna inte tvingas äta nära ra-

Eva Tydén (till höger) docent, SLU, har tillsammans med **Eva Osterman Lind**, legitimerad veterinär och doktor i veterinär medicin, SVA gjort en stor studie om förekomsten av stor blodmask på hästgårdar i Sverige.

FOTOGRAF: EKERBERG

tor där det är extra hög koncentration av parasitlarver. I dag är problemet att hästgårdar i regel har ett stort antal hästar på en liten yta. Ett sätt för dessa gårdar att sänka smittrycket är att mocka hagarna varje vecka.

Vad gör man om man får in stora blodmasken på sin mark?

Avmaska och låt den infekterade hagen vila från hästar, minst två somrar.

Trots att stor blodmask har ökat i Sverige är inte lösningen på problemet att rutinavmaska alla hästar flera gånger per år eftersom vi har problem med resistens bland de små blodmaskarna och spolmask.

De läkemedel som vi har i dag är från 1970-80 talet och det finns inga nya medel att använda till häst. Därför behöver vi vara restriktiva med de läkemedel som vi har och behandla efter träckprovresultat.

När är det bäst att ta maskprov?

Träckprovet är lämpligt att göra i april-maj, då vuxna äggproducerande maskar finns i tarmen. Då är det viktigt att undersöka hästarna för stor blodmask samt ägg av blodmask, spolmask och bandmask. På hösten efter sommarbetet kan äggräkning utföras.

I detalj. Så skiljer man på små och stora blodmaskar

Ägg från små och stora blodmaskar kan inte särskiljas till utseendet. För att avgöra vad det är för typ av blodmask behöver man undersöka provet antingen genom odling eller PCR. Vid

odling förvaras 20-30 gram träck i en burk vid +25°C i tio dagar. Under denna tid utvecklas blodmaskäggen till det tredje larvstadiet som undersöks och identifieras i mikroskop.

FOTO: ISTOCK

Det går också att diagnostisera stor blodmask genom PCR. Då detekteras dna från parasiten i ett träckprov. Fördelen med denna metod är att resultatet erhålls redan inom ett par dagar.

FOTO: ISTOCK

Fler sätt att fastställa parasiter

Flotationsmedium

För att påvisa ägg i träckprov används metoder som bygger på att maskäggen flyter upp i ett så kallat flotationsmedium, till exempel mättad koksalt- eller sockerlösning eller zinksulfat.

Beroende på hur stor mängd träck som metoden utgår från samt val av flotationsmedium varierar chansen att påvisa olika slags ägg.

Kvalitativ flotation/ "bandmaskmetoden"

är den känsligaste och säkraste för att påvisa de vanligaste maskäggen i träckprov. Analysen utförs på 30 gram träck och som flotationsmedium används en mättad sockersaltlösning. Metoden är tidskrävande och därmed dyrare än McMaster-metoden. Kvalitativ flotation har den stora fördelen att bandmaskägg kan påvisas. Resultat av bandmaskundersökning anges som förekomst/ingen förekomst medan övriga parasitägg anges enligt en subjektiv skala från ingen förekomst till massförekomst.

Äggräkning

Äggräkning enligt McMaster är enkel och snabb att utföra. Bandmaskägg ses dock sällan vid McMaster-räkning på grund av att endast två till fyra gram träck används.

Vanligtvis används mättad koksaltlösning som flotationsmedium. Resultat anges som antal EPG men eftersom metoden är trubbig och EPG för ett och samma prov kan variera med 30 till 50 procent är det en fördel om resultat översätts till en bedömningsskala liknande den för kvalitativ undersökning.

FOTO: BENGT EKBERG/SVA